

De open houten kast in de huiskamer doet dienst als monument ter nagedachtenis aan Efrat

Lief meisje, rust zacht

Geen feestdag, geen sjabbat zal ooit meer hetzelfde zijn, maar deze week heeft de familie Shay het extra zwaar. Vorig jaar, daags na Chanoeke kwam dochter Efrat om het leven na een aanrijding met een vuilniswagen. Ze was zeven jaar oud.

JIGAL KRANT

De open houten kast in de huiskamer doet dienst als monument ter nagedachtenis aan Efrat. Twee ingelijste foto's tonen een goedlachs meisje met pretoogjes en donkere krullen. Op de plank daarboven staan tientallen waxinelichthouders. Die werden in de dagen na het fatale ongeluk door buurtbewoners geplaatst op stoep waar Efrat stierf. Een dag nadat de laatste vrolijke chanoekalicht-

jes waren aangestoken, brandden er kaarsjes van verdriet. Voor familie Shay zal Chanoeke nooit meer hetzelfde zijn.

'Lief meisje, rust zacht', staat er op een kaartje dat de familie heeft bewaard en een plaatsje heeft gegeven naast de veelkleurige theelichtjes. Op de plek des onheils, het Cornelis Troostplein in de Amsterdamse Pijp, waren vele tientallen van dit soort steunbetuigingen achtergelaten. Vader Ran Shay haalt een pakje tissues tevoorschijn.

Of ik kan ontcijferen wat er op de plastic verpakking staat geschreven. De inkt is weggevaagd, maar samen komen we er uit: 'voor jullie tranen'.

Efrats ouders gaan de confrontatie met hun verdriet niet uit de weg. Efrat zal hoe dan ook voort blijven bestaan. Dat is waarom ze uiteindelijk hebben ingestemd met een interview. Niet voor henzelf, maar voor Efrat. Opdat haar herinnering ons tot zegen zal zijn.

De laatste foto die van Efrat Shay is genomen

Knutselwerk

Het medeleven is hartverwarmend geweest. Efrats klasgenootjes maakten tekeningen met troostende teksten. De burgemeester kwam naar de sjiive en hielp mee om zo snel mogelijk een nieuwe woning te zoeken, ver weg van de rampplek en op veilige loopafstand van school. De Joodse gemeenschap zamelde geld in. Amper een maand daarvoor waren ze vanuit Jeruzalem naar Nederland verhuist, op zoek naar een beter leven. „Efrat vond het hier geweldig, ze voelde zich meteen thuis. In haar klas op het Cheider was ze meteen het stralende middelpunt,” vertelt Ran, die me daarbij een prachtige, maar hartverscheurende foto laat zien. Een mooi meisje met een stralende glimlach kijkt me aan. Ze is op haar nieuwe school. In haar handen houdt ze een zojuist gemaakt knutselwerk van een chanoekakandelaar. Het is de laatste foto die ooit van Efrat Shay is genomen, twee dagen voor haar dood.

Het leven gaat ondertussen door. Ran heeft zijn baan weer opgepakt bij de kosjere slagrij. Nava schonk, vier maanden nadat Efrat op de Olijfberg in Jeruzalem werd begraven,

het leven aan Elisheva. Een betekenisvolle naam. *Eli* betekent ‘mijn God’ en *sheva* is Hebreeuws voor het getal zeven. Want hun jongste dochtertje is de zevende telg van het gezin, uiteraard inclusief Efrat, die altijd zeven zal blijven. De referentie aan God is minstens zo belangrijk, want het rotsvaste vertrouwen in Hasjeem is onaangetast. „Het Chanoekawonder laat zien dat God almachtig is,” legt Ran uit. „God staat boven de natuur. Als Hij dat wil, dan kan hij ingrijpen.

‘Ooit zullen we het begrijpen’

God had het ongeluk kunnen verhinderen, maar dat heeft hij niet gedaan. Blijkbaar moest het zo gaan. We geloven er heilig in dat het voor een goede reden is geweest. Ooit zullen we het begrijpen.”

Hulpvaardig

Afgelopen Soekot zou Efrat acht jaar oud zijn geworden. Hun nieuwe huis in Buitenveldert bood geen mogelijkheid om een soeka te

‘In haar klas op het Cheider was ze meteen het stralende middelpunt’

bouwen, maar vrienden boden hun tuin aan. Binnen een mum van tijd was de loofhut opgebouwd, veel sneller dan verwacht. Dat was dankzij Efrat. „Ran voelde dat hij door haar geholpen werd, zoals altijd,” vertelt Nava. „Ze was een ontzettend hulpvaardig meisje. Ik herinner me een keer dat Efrat uit zichzelf ’s middags ging slapen. Zodat ze ’s avonds laat haar vader kon helpen met het afbreken van de soeka.”

Ran en Nava Shay riepen Stichting Efrat in Nederland in het leven, opdat hun dochter ook na haar dood blijft helpen. Doel is het inzamelen van geld voor zwangere vrouwen in Israël, die onvoldoende middelen hebben om voor hun toekomstige kind te zorgen. „Wij willen dat deze meisjes ten minste een vrije keuze hebben en niet door financiële nood gedwongen worden om hun zwangerschap af te breken,” legt Nava uit. Stichting Efrat zal gaan opereren als Nederlandse tak van de al bestaande Israëlische liefdadigheidsinstelling met dezelfde naam. Dat zou je toeval kunnen noemen, maar toeval bestaat niet in de levensvisie van de Shays.

Jaartijdkaarsje

Er is verdriet, véél verdriet, maar van woede of bitterheid is geen spoor te bekennen. „We vinden het heel prettig in Amsterdam, we houden van de Nederlandse mentaliteit. We hebben geen moment overwogen om terug naar Israël te gaan. Het ongeluk had daar evengoed kunnen gebeuren. Het verkeer is hier veel rustiger dan in Israël.”

De dag nadat de chanoekalichtjes voor de laatste keer zijn aangestoken, zal het jaartijdkaarsje branden voor Efrat. Woensdagavond 24 december om 19:45 zal zij worden herdacht in Beis HaMedrasj Ets Chaim, het leerhuis voor volwassenen in Buitenveldert. „Er zal worden gebeden en worden geleerd,” vertelt Ran, „we hopen op een massale opkomst.” ■

Voor meer informatie: www.efrat.nl